

Naturskyddsföreningen
Ystad

NR 61 ÅR 2023

YSTADNATUR

Nybrofältet

Innehållsförteckning

YstadNatur Nummer 61 År 2023

Naturskyddsföreningen i Ystad fyller 50 år.....	3
Rödhamnen.....	5
Nybrofältet – en verklig pärla som jag helt hade missat.....	6
Från istid till nutid i trakterna av Nybroån.....	12
Kattugglan.....	22
Ängen.....	24
Fridlysta och rödlistade växter i Ystads kommun. Komplettering 2022.	27
Lilla Köpinge naturreservat.....	28
Dag Hammarskjölds park	30
Verksamhetsberättelse 2022.....	32
Kallelse till kretsstämma.....	35

Redaktion: Bert Rydhagen, Raija Lanas, David Altengård och Maj Persson

Grafisk form: David Altengård, kontakt@dafoto.se

Omslagsbild: Nybrofältet. Fotograf: Kerstin Svensson.

Illustration med blommor och insekter (baksida): Maj Persson

Styrelse:

Kerstin Svensson <i>ordförande</i>	0708 69 11 11	kerstinharriet@gmail.com
Raija Lanas <i>vice ordförande</i>	0700 44 78 16	raija.lanas@edu.ystad.se
Bengt Celandér <i>sekreterare</i>	0709 29 95 88	celanderbengt@gmail.com
Simon Lundin <i>ledamot</i>	0737 708 705	simonlundin@hotmail.se
David Altengård <i>ledamot</i>	0708 44 77 68	kontakt@dafoto.se
Maj Persson <i>ledamot</i>	0705 34 32 94	maj@majpersson.se
Christina Carlsson <i>ledamot</i>	0703 56 12 81	christina.mec@telia.com
Bert Rydhagen <i>suppleant</i>	0706 59 96 72	rydhagen.bert@gmail.com
Christina Rosenberg <i>suppleant</i>	0704 60 50 67	christinarosenberg@hotmail.com
Börje Nilsson <i>kassör (ej styrelse)</i>	0735 42 52 27	hb949@gmail.com

Adress: NFY, c/o Bengt Celandér, Öja Byaväg 95, 271 98 Ystad **Bankgiro:** 199-5844

Organisationsnummer: 848000-8658 **Webbplats:** ystad.naturskyddsforeningen.se

Ordföranden har ordet

Naturskyddsföreningen i Ystad fyller 50 år

Det gångna 2022 var ett dåligt år, ett riktigt skitår. Krig, inflation, elkris, klimatkris...

Under hösten blev emellertid 20 000 naturvänner nya medlemmar nationellt i Naturskyddsföreningen, bland dem många i Ystads kommun. En faktor till den snabba ökningen är troligen den nya regeringens nedskärning av miljö- och klimatarbetet, en annan det klena resultatet av klimatmötet i Sharm-el-Sheik. Allt fler människor oroar sig för naturen och de klimatförändringar som sker och kanaliserar sin oro med att göra val i vardag och arbete som gynnar en grön omställning och bättre klimat. Det känns skönt att delta och göra något. Det är bra.

Vi är många som vill ta hand om och skydda natur och miljö i Ystad

kommun. Vi gör därmed val som i det stora perspektivet gynnar planetens miljö och alla dess invånare.

Den biologiska mångfalden är grunden för människans levnadsvillkor. Den hotas på många sätt av en ökande befolkning och därmed exploatering av matproducerande åkermark och områden som anses mindre viktiga ur ekonomisk synpunkt men som har stora naturvärden. Vi värnar om dessa.

Naturskyddsföreningen i Ystad fyller i år 50 år och har arbetat, arbetar och kommer att arbeta långsiktigt för att bevara och skydda naturområden med stor biologisk mångfald i kommunen.

forts. nästa sida

Området kring Nybroån och Nybrofältet har sedan Linnés tid besökts av framstående botanister och omnämnts i skånska floror. Här finns rara växter som inventerats och floraväktats under åren av föreningens medlemmar.

År 2019 uppmärksammades planer på att göra området mellan golfbanan och Lilla Köpinge NR i Nybrostrand till campingplats. Föreningen reagerade och förelög i ett välmotiverat förslag riktat till kommunen att Nybrofältet i stället skulle bli ett nytt kommunalt naturreservat med tanke på dess naturvärden och kulturella betydelse. Svaret från kommunen var att en fördjupad översiktsplan för Nybrostrand och Köpingebro skulle göras. Under år 2021 utfördes en naturvärdesinventering av konsultföretag. Den visade på Nybrofältets stora biologiska mångfald med kända, nya och unika fynd av fridlysta, rödlistade och sällsynta arter av växter och djur. Naturskyddsföreningen gjorde också en inventering. Under våren 2022 fattade samhällsbyggnadsnämnden beslutet att skydda området och förbereda bildandet av kommunalt naturreservat. Under senhösten 2022 har restaureringsarbeten gjorts på fältet med statliga pengar för att bibehålla och öka den biologisk mångfalden.

Många goda krafter har samverkat!

I stället för campingplats förblir nu området en hemvist för dess stora mångfald av växter och djur och ett mycket uppskattat strövområde för naturvänner året runt.

Det blev även ett av många glädjande resultat av 50-årigt långsiktigt naturskyddsarbete och i vårt program uppmärksammar vi detta genom att arrangera Nybrofäلتsdagen i juni och hoppas på många deltagare!

YstadNatur nr 61 har i år som tema Nybrofältet, ett av många "smultronställen" i Ystads kommun.

Vi informerar och påverkar allmänhet, politiker och förvaltning. Vi lämnar synpunkter och skriver remisser i planärenden. Vi har ett program med intressanta aktiviteter. Vi är aktiva i sociala medier. Vi har fokus på skötseln av naturreservat och Natura 2000-områden.

Vi värnar naturen.

Kerstin Svensson

Rödhaken

Som en skugga i kulisserna,
trädgårdens lilla smygare. Vore det
inte för det orangeröda bröstet
hade den varit svår att upptäcka.
I svagt ljus nästan som en illusion,
framträder från ingenstans och
försvinner vid minsta blinkning.
Rödhaken är självsäker men
manifesterar inte sin styrka.
Den stör ingen men blir sällan störd.
Den är själv men inte ensam.

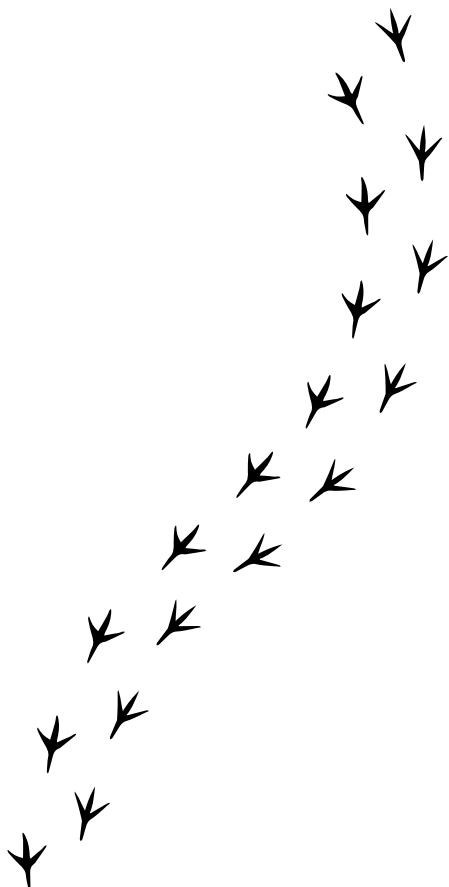
Kanske är det just det som jag gillar:
Att verka utan att synas.
Att finnas utan att märkas.
Att trivas i skydd utan att gömma sig.
Att röra sig utan att begränsa sig.
Att existera för sin egen skull.

Alltid ett steg eller hopp i taget:
Snabb förflyttning.
Blickstillta.
Näbben snabbt mot marken.
Blickstillta.
Förflyttning.

Rödhaken hittar mat där ingen letat.
Den hinner ifatt sina insekter utan att
stressa. Den rör sig i sin egen takt och
lämnar sällan avtryck i andras fotspår.

Med ett bröst som flammar när ljuset
är svagt. Med en röst som porlar när
vattnet är fruset. Med blanka peppar-
kornsögon som vill väl. Med en blick
som värmer men inte viker.

David Altengård

Nybrofältet – en verklig pärla som jag helt hade missat

Lars Pettersson, Svensk Dagfjärilsövervakning & Lund Universitet

För mig började berättelsen om Nybrofältet för snart ett och halvt år sedan. Jag fick epost från min kollega Anna Persson som berättade att hon varit med på en bioblitz på Nybrofältet, precis norr om golfbanan i Nybrostrand. Jag blev glatt överraskad när jag läste att bioblitzens deltagare hittat flera exemplar av svartfläckig blåvinge och hedpärlemorfjäril. Båda arterna är rödlistade i Sverige och svartfläckiga blåvingen är dessutom med i bilaga 4a till EU:s Art- och Habitatdirektiv, den bilaga som listar de djurarter för vilka medlemsländerna åtar sig att ”vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet”. Själv hade jag arbetat ganska mycket med fjärilsarterna i Art- och Habitatdirektivet och för tio år sedan hjälpte jag till att ta fram ett övervakningsprogram som följer upp hur det går för dem i Sverige. I arbetet med programmet gick jag och mina kollegor Sanna Harris och Richard Ottvall igenom alla kända lokaler i litteraturen och på Artportalen för de

12 fjärilsarter som på samma vis som svartfläckiga blåvingen är med i bilaga 4a (egentligen 10 dagfjärilsarter, en underart av en dagfjäril, och ett nattfly, läs mer i Pettersson & Arnberg, 2021). Men inte hade vi hittat någon känd större förekomst av denna vår största blåvinge i Ystads-trakten! Det här verkade verkligen spännande!

Samtidigt fanns det också något väldigt oroande i Annas epost – hon berättade att det fanns planer på att bygga en campingplats och en stugby på området. Frågan var hur många svartfläckiga blåvingar och även andra hotade växt- och djurarter som kunde finnas där? Övervakningsprogrammet för habitatdirektivets fjärilar hade så års i juli 2021 redan hunnit besöka de utvalda lokalerna för denna art men till säsongen 2022 borde man verkligen ta sig en ordentlig titt tänkte jag.

Men innan vi hunnit nå nästa sommar kom det redan i mars 2022 ett nytt och glädjande besked från

Anna, campingplanerna hade avvecklats och det hade börjat planeras för ett möjligt naturreservat på platsen! Kommunen hade låtit konsultfirman WSP göra en naturvärdesinventering av Nybrofältet (Fridolf m. fl. 2021) och en lång rad skyddsvärda växt- och djurarter visade sig finnas i stor mängd på fältet. När jag läste rapporten så kunde jag inte förstå hur jag och många med mig kunnat missa detta – och hur kunde det komma sig att lokalen inte dykt upp i genomgången av värdefulla lokaler för svartfläckig blåvinge som vi sammanställt? Kunde det finnas en så bra fjärilslokal som gått helt under radarn?

Svaret var – det kunde det absolut! Jag tog en titt på Artportalen. När naturvärdesinventeringen gjordes 2021 fanns endast en rödlistad fjärilsart, ängsmetallvinge rapporterad där. Skillnaden var stor när man jämförde med kärlväxter. Tolv rödlistade kärlväxtarter fanns noterade, bland dem sällsyntheter som sandlusern och backsilja. Det var tydligt att botanister och då inte minst floraväktare kände till områdets värden. Så här i början av 2023 har artlistorna utökats väsentligt. Ytterligare 10 rödlistade fjärilsarter och fyra rödlistade kärlväxtarter har observerats. Glädjande nog har även sju rödlistade

steklar noterats. Faktum är att inte en enda rödlistad stekelart fanns rapporterad från Nybrofältet för två år sedan. Så här med facit i hand hade man kunnat misstänka att det var en underskattning, särskilt med tanke på den stora mängd steklar och andra insekter som Mikael Sörensson fann 2021 vid det närbelägna f.d. övningsområdet Fredriksberg (Sörensson 2012).

Hursomhelst, nu kan man bara glädjas åt hur mycket som upptäckts på Nybrofältet. Kartmaterialet och artlistorna i konsultrapporten (Fridolf m. fl. 2021) är fullständigt fyllda med observationer som indikerar högsta skyddsvärde, rödlistade arter och fridlysta arter. Ofta är det så att artrikedom bland växter går hand i hand med artrikedom bland fjärilar, inte minst för att växtrikedom kan erbjuda variation i föda åt både larver och vuxna fjärilar. Fjärilslarver kan vara rejält kräsna. Exempelvis överlever inte svartfläckiga blåvingens larver på en lokal om där inte finns backtimjan eller kungsmymta att äta. Samtidigt kan andra arters larver leva på många olika växter.

forts. nästa sida

Ett extremt exempel på det är en annan av fjärilarna som setts på Nybrofältet: tistelfjärilen – den sägs kunna leva på mer än 40 växtarter i USA (Graves & Shapiro 2003). Favoriterna för den i våra trakter är dock tistlar och nässlor (Bink 1992; Eliasson m. fl. 2005).

När jag väl kom till Nybrofältet våren 2022 så var det just växtrikedomen som var allra mest imponerande. Vädret var gråmulet och det var en ganska kall dag i maj. Men Kerstin Svensson guidade mig runt och visade alla fältets fina kvalitéer. Gräsmarkerna såg otroligt artrika ut och Kerstin kunde visa flera av de sällsynta kärlväxter som finns i området. Vi bestämde att jag skulle komma åter i början på juli för att följa med på Nybrostrands byalags vandring och picknick på Nybrofältet.

Vilken dag som mitt besök i juli blev! Redan när vi parkerade bilarna flög det formliga flockar av stora pärlemorfjärilar, framförallt ängs- och hedpärlemorfjäril! Jag hade aldrig sett något liknande utanför Gotland. När det dessutom visade sig att de flesta av dem var den ovanligare arten, hedpärlemorfjäril, tänkte jag att det nästan inte kunde vara sant. När vi hade vandrat klart fjärilsslingan som Kerstin lagt ut i området

hade vi sett minst 82 hedpärlemorfjärilar. De enda lokaler i Sverige som någonsin noterat något liknande är de skånska lokalerna Skoghuset, Baldringe och Svabesholm där totalt 81 respektive 65 hedpärlemorfjärilar sågs över en säsong i början av 1980-talet (Hammarstedt 1996). Själv inventerar jag en fjärilsslinga i naturreservatet Rökepipan utanför Dalby som är bland de bättre svenska lokalerna för arten. Men sällan ser jag mer än 5-10 exemplar (Pettersson m. fl. 2022)! Vandringen fortsatte i samma tecken och när vi var klara hade vi sett 18 fjärilsarter, en hel mängd av dem rödlistade. Svartfläckiga blåvingen visade sig fint, av den såg vi minst 11 exemplar. Det var helt enkelt ett fullständigt fantastiskt första fjärilsbesök! Det blev ytterligare ett besök längre fram på sommaren, den gången med en hel rad andra arter, många av dem i stora antal. Jag minns särskilt de brunfläckiga pärlemorfjärilarna som av någon anledning verkade trivas alldeles utmärkt. Dem såg jag mer än 40 exemplar av. Alla dessa dagfjärilar i osannolika mängder gör att jag inte kan annat än att bli väldigt nyfiken på vilka nattfjärilar man kan träffa på. Men det får bli någon gång i framtiden!

Med andra ord var dagfjärils-säsongen 2022 helt häpnads-väckande. Hur kommer då säsongen 2023 att bli? Under vintern har det gjorts omfattande skötselåtgärder för att motverka igenväxning och gynna pollinatörer, både bin och fjärilar. Det ska bli spännande att se hur åtgärderna lyckas och inte minst spännande att återse alla ovanliga dagfjärilar och rara växter som trivs i denna pärla bland Skånes alla värdefulla gräsmarker. Utanför Gotland och Öland finns det inte många platser i södra Sverige som kan matcha Nybrofältets art- och individrikedom. Det är helt enkelt en unik lokal och en plats jag verkligen ser fram emot att besöka igen!

Källor

- Bink, F. A. (1992) Ecologische Atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt & Co, Haarlem, pp 1-512
- Eliasson, C. U., Ryrholm N., Holmer M., Jilg K. & Gärdenfors U. (2005) Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar. Hesperiidae - Nymphalidae. SLU, Uppsala, pp 408
- Fridolf, E., Bengtsson H. & Öste M. (2021) Naturvärdesinventering: Naturvärdesinventering av fastigheten Nybrostrand 21:12 m.fl., Ystads kommun, pp 1-89
- Graves, S. D. & Shapiro A. M. (2003) Exotics as host plants of the California butterfly fauna. – Biol Conserv 110:413-433
- Hammarstedt, O. (1996) Miljö-övervakning av och med dagfjärilar, Malmö, pp 1-30
- Pettersson, L. & Arnberg H. (2021) Biogeografisk uppföljning 2019 av dagfjärilar inom habitatdirektivet, Lund, pp Biologiska institutionen, Lunds universitet
- Pettersson, L. B., Arnberg H. & Mellbrand K. (2022) Swedish Butterfly Monitoring Scheme, annual report for 2020, Lund, pp 1-105
- Sörensson, M. (2012) Insekter och entomologiskt viktiga miljöer på f.d. övningsområdet Fredriksberg, Ystad kommun, år 2012. Rapport till Länsstyrelsen i Skåne län., pp 1-19
- Lantmäteriets kartor över Nybrofältet från Enskiftet 1804 fram till 2022 se nästa uppslag*

Stora Köpinge socken, Köpinge 1-35, Enskifte (1804)

Hårdsekonomiska kartan St Köpinge, 1-67 (1910-15)

Flygfoto 1960

Flygfoto 2022

Från istid till nutid i trakterna av Nybroån

Kerstin Svensson, Nybrostrand i juni 2022

För ca **10 000 år** sedan drog sig den stora landisen långsamt mot norr och blottlade det som vi idag kallar Skåne. Tyngden av ismassorna minskade och landet höjde sig långsamt med början utmed sydkusten.

I sydöstra delen av Skåne består berggrunden av sandsten av olika typer och från olika tidsperioder. Jordmånen präglas av detta och innehåller ibland kalk. Detta förklarar förekomsten av den speciella flora och fauna som finns t ex på Hammars backar och utmed kusten.

I landskapet ser vi idag minnen från isens verkningar när vi besöker Hammars backar och Kåsebergaåsen. Strandvallarna i Sandskogens naturreservat är andra minnen från gångna tider.

Stora delar av Skåne var täckta av vatten, så även kring Nybroån. Området norr om Hammars backar var en sjö, Hammarsjön. Den var en

del av ett stråk med våtmarker mellan Hagestads mosse och Öja mosse med dess lagun från havet. Havsnivån var högre.

Till detta tundraliknande landskap kom växter, djur och människor. En del kom landvägen från Danmark som i början av isavsmältningen hade förbindelse med Skåne över Öresund. Senare kom människor söderifrån över havet till åmynningar i enkla båtar.

För ca **8 000 år** sedan anlände jägarna, som fann föda i skogarna som börjat växa upp. Floran präglades av fjällväxter och faunan av djur som klarade de hårda livsvillkoren.

Efter jägarfolket kom jordbrukande människor. De bosatte sig främst vid kusten och vid sjöar.

Man har funnit boplatser (långhus) från den tiden i bl a Öja mosse, som då var en havslagun.

Vy österut från Nybrostrand. Foto: Kerstin Svensson

En vanlig hustyp var även grophus. En grop grävdes och ett tak av stockar ställdes över. Det täcktes ibland med jordkokor. Vintertid bodde man i skogen, sommartid vid kusten.

Under den här perioden var klimatet 2-3 grader varmare jämfört med idag, den s k postglaciala värmetiden.

Hur odlade man? Man röjde gläntor i skogen där man kunde så och skörda. Levnadssättet blev mer och mer bofast efterhand som man utökade/flyttade "åkrarna". Troligen hade man en del utsäde med sig hit som man sådde. Utöver jordbruk levde man av fiske (ål, lax, torsk, sill) i ån och i havet. Man odlade råg, korn, rovor och bovete. I skogen jagade man och tog virke till redskap och husbygge.

Jägerstenåldern övergick i bondestenålder och bronsålder för ca **4 200 år sedan, dvs 1 800 f Kr.**

Svedjebruk blev vanligt och man höll husdjur (svin, nöt, får, getter).

Små hierarkiska samhällen/byar bildades. Norr om Köpingebro finns tre gravhögar som minnen av dåtida bebyggelse mellan Köpingemölla och Stora Köpinge från den här perioden. Man har gjort bosättningsfynd i Köpingebro.

Svedjebruket orsakade efter hand sandflykt. Stora områden utsattes för vinderosion, när marken lämnades bar. Vidsträckta sandslätter/flygsandsområden bildades. Det väglösa området öster om Ystad bortåt Sandhammaren var hårt drabbat av detta.

Ca **400 f Kr** började järnåldern. Man blev mer bofast i gårdar och byar och djuren stallades in över vintern. För att skydda sig byggdes fornborgar.

Handelsförbindelser blev allt vanligare. Vikingarna gjorde långa resor. Runstenar restes över bedrifterna. En runsten finns vid kyrkan i Stora Köpinge.

forts. nästa sida

Kyrkor började byggas när allt fler övergick till den kristna tron. Många skånska kyrkor är byggda i sten (Stora Köpinge, Benestads kyrka, Högestads kyrka).

Nybroån och dess dalgång kan ha spelat en viktig roll i samband med kyrko-byggen, bl a bygget av Lunds domkyrka kring 1000-talet. Information om det stora byggnadsprojektet finns i boken "Vägar mot Lund" av Maria Cinthio, Anders Ödman, Ulf Sivhed och Löne Mogensen.

Sten till det omfattande bygget av domen hämtades från flera håll i Skåne (Höör, Benestad, Svenstorp). När man studerar en berggrundskarta över Skåne ser man att det i Nybroåns dalgång finns fyndigheter av sandsten vid Svenstorp m fl ställen.

I stenbrottet vid Svenstorp högs sten ut i lätthanterlig storlek och fraktades sannolikt med båt till Lund i stället för en besvärligare landtransport.

Dåtidens båtarna var s k knarrar, ca 15 m långa och ca 1,2 m djupgående med ca 6 mans besättning. Man "seglade" uppför Nybroån. Vattendjupet var större än i dag. Var det besvärliga passager så stakade man sig fram eller drog (varpade) båten uppströms. Vid tilläggsplatsen vid stenbrottet kunde stenblocken lastas

på båten, som sedan seglade nedströms ut genom Nybroåns mynning och vidare till Lund, för att sedan återvända för en ny vända med stenblock.

För att underlätta transporterna av sten och andra varor grävdes en 700 m lång kanal förbi Barevad. Den har fyllts igen och syns inte idag.

Vilka var människorna som med slit och umbäranden åstadkom de stora byggnadsverk (kyrkor, slott), som uppfördes under medeltiden?

Människohandel är förmodligen en del av svaret. I samband med handelsresor och vikingaresor togs/köptes människor och fick följa med på resan tillbaka. Tecken finns på att Mölleholmen i Ellestadssjön fungerat som ett slags transitläger för slavar/trälar som köptes och såldes till lägstbjudande rika herremän, som sedan "lånade" ut arbetskraft till byggena.

Auktioner av fattighjon har funnits långt in i vår tid även i våra trakter. De avslutades först 1918 efter en insats av finansministern F V Thorsson, född Stora Köpinge och en av de största tillskyndarna av fattigvårdslagen. Fattiga människor, hemlöshet och skuggsamhälle är tyvärr fortfarande en realitet i vår moderna tid.

Kring **1000-talet** bildades byar och ortsnamn dyker upp på tidiga kartor och dokument.

På kartor slutar handelsplatsernas namn ofta på -köpinge eller kallas Köpinge. Stora Köpinge var en sådan handelsplats. Köpingeån/Nybroån var segelbar upp till byn och där var livlig kommers av olika varor. Man sålde spannmål, kött och andra förnödenheter och fick silver- eller guldmynt från främmande länder som betalning.

På **1200-talet** flyttades handelsplatserna ut till kusten efter att sjöröveriet i Östersjön stävjats av Valdemar den Store och biskop Absalon.

Även om Stora Köpinges tid som handelsplats då var förbi, så fortsatte livet och vardagen i byn.

Skogslandskapet hade öppnats upp av åkrar och ängar. Förbättringar av jordbruksredskap underlättade. Hästar och oxar drog träplogar och träharvar. Västståndet och befolkningen ökade.

Namnet Ny-Broe nämns första gången i en folkvisa på **1300-talet**, då riddaren herr Torkel flydde från Ystad efter att ha dräpt en annan riddare i Klostret. Träplankorna i bron rev han upp för att slippa förföljarna.

Namnet Nybro som namn på bron är belagt år 1675.

Från att ha använt handkvarnar och skvaltor (försedda med enkla paddelhjul) för att mala säd började man under kommande århundraden anlägga större kvarnar/möllor som drevs av vind eller vatten för att mala mer än brödsäd. Svenstorps mölla (1500-talet), Munkamöllan (sent 1800-tal), Köpingemölla (1682) och Barevads kvarn (1397) byggdes utmed Nybroån. För att få större kraft och fallhöjd anlades kvarndammar. I dem kunde man dessutom tvätta, fiska och bada. Köpingemölla med sin damm blev Köpingebros samlingsplats.

Utmed Nybroån ser man idag stora bestånd (bl a vid bron över väg 9) av pestskräp eller pestilensrot som växten hette på den tiden. Man trodde förr att den kunde hejda svinpesten, så möllaren petade ner några rotbitar vid kvarnen. Växten åts sedan av svinen, som klarade sig undan svinpesten, kanske mest på grund av gott och näringsrikt foder som gav gott hull och hälsa. Fröna spreds utmed ån.

År **1658** blev Skåne ett svenskt landskap vid fredsöverenskommelsen i Roskilde. Dansktiden var förbi.

forts. nästa sida

Allt eftersom befolkningen ökade, så ökade även behovet av att färdas över ån.

Från början var det krigsmakten som på sina kartor märkte ut lämpliga vadställen över Nybroån.

Bredasten var ett sådant vadställe. Här finns nu en bro, den s k Pansarbron på Nybrofältsvägen.

Några av broarna över Nybroån blev byggda med sten (Allevads bro, Köpingebro), medan andra var pålade och byggda av trä (Nybro, Barevads bro). Slitaget på träbroarna var stort och man grälade ständigt om vem som skulle stå för underhållet, staden eller bönderna. En ny ordentlig bro vid Nybro byggdes först 1886, då vägen genom Sandskogen band samman Ystad stad med området öster om Nybroån. 1934 byggs bron vid Nybro om. 1978 breddas den.

1961 byggdes en ny bro över ån på Köpingebrovägen.

Tillgången på fisk (elritsa, gädda, mört, ål, abborre) i Nybroån var god. Man fiskade till sig själv, men även till försäljning.

I havet var tillgången så pass god att en liten fiskeby växte upp väster om Nybroåns utlopp.

Redan 1660 nämns de s k Sannhusen /Sandhusen. De byggdes vid den lagun som Nybroån bildade och här kunde man lägga till med sina båtar. Under 1700-talet bodde här 15 fiskare med familjer. Husen hade ett utsatt läge och blev vid flera tillfällen över-sandade. 1817 brann husen ner. Några invånare flyttade till Ystad, några byggde nya hus, som var belägna strax norr om väg 9 vid bron. Ett nytt fiskeläge, Nybro, byggdes upp med ett 15-tal familjer. 10-12 båtlag fångade tobis, torsk, sill, ål och lax. Fångsten såldes av kvinnorna ("sillapångare") på den närliggande landsbygden.

Hur såg landskapet ut kring Nybroån under 1700-talet?

När Carl von Linné gjorde sin Skånska resa 1749 konstaterade han vid sitt besök i Ystad att åt öster vid kusten var det stora sandslätter. Stora arealer var väglösa sandflykts-områden öster om Ystad och bortåt Sandhammaren. Han föreslog att tall skulle planteras öster om Ystad. Så skedde, även om det tog lång tid att komma till handling. Området närmast Ystad kallas idag Sandskogen och de gamla träden är ett minne från den tiden. I Nybrostrand finns rester kvar av Tosterupsskogen (Krågeskogen), planterad i början av 1900-talet.

Gerhard von Buhrman 1684. Förstorad del av karta över Skåne. Krigsarkivet, Riksarkivet.

Efter Linnés skånska resa började andra kända botanister besöka området öster om Ystad under **1800-talet**. Bland dessa kan nämnas Elias Fries, Nils Lilja, Hartman, Areskough. Många vanliga och ovanliga växter noterades och namn från trakten nämndes i flororna som t ex Kåsebergaåsen, Köpingeån (Nybroån).

Den första akademiska avhandlingen om traktens flora skrevs av Carl

August Gosselman och försvarades vid Carolinska Fakulteten vid Lunds Universitet år 1851. Den var ett resultat av hans floravandringar under gymnasieåren i Ystad. Titeln är "Stirpes rariores Territorii Ystadiensis".

Vi får här en ögonvittnesskildring av hur naturen såg ut kring Ystad i mitten av 1800-talet.

forts. nästa sida

Trakten kring Ystad, en av de intressantaste inom Provinsen, har under sommarmånaderna 1847, 48 och 49 af mig flitigt blifvit genomströvad. Oaktadt dessa exkursioner blott sträckte sig en eller två mil utom staden påträffades åtskilliga för denna trakt af flororna ej uppgivna växter, hvilka stundom hörde till de sällsyntare, att uppgiva dessa samt lämna en öfversikt över mindre allmänna, därstädes redan förut anmärkta, växter är ändamålet med denna förteckning.

Ystad, belägen vid Östersjöns kust, är omgiven av slätter. Öster om staden utgöres dessa av ljunghedar och sandfält, sparsamt bevuxna med gräs och planterade med Al och Tall. Denna plantering sträcker sig till Köpingsåns gamla fåra, som på åtskilliga ställen nästan uttorkat och alstrat en alldeles egendomlig vegetation, på andra sidan ån vidtaga åter sandfält, vilka sträcka sig ända mot Kåsebergas lerblandade sandbackar, som tvärbrant resa sig mot hafvsstranden och utgöra vextorten för Tunica Profilera (hylsnejlika, finns kvar) och Medicago minima (sandlusern, finns kvar).

Sedan ger han en noggrann beskrivning av vegetationen kring Köpingsåns/Nybroåns mynning.

Arter som noterades av den tidens botanister finns fortfarande utmed ån, i gamla åfåran och på Nybrofältet. Andra har försvunnit.

Ån var nu inte lika segelbar längre eftersom landhöjningen påverkade djupet i ån.

Järnvägen förbi Köpingsbro stod klar **1865**. Det fina stationshuset står kvar, men används inte som sådant längre. Järnvägen var ett stort steg framåt för byn. Många nya verksamheter etablerades och befolkningen växte.

Järnvägsbron över Nybroån i Köpingsbro har två banor och byggdes 1865 (Ystads-Eslövs Järnväg) och 1894 (Ystad-Gärnsås Järnväg) med linjen Köpingsbro- Gärnsås-St. Olof. Överbyggnad 1920.

Området mellan järnvägen och kusten och utmed Nybroån var en stor mager sandslätt. Den användes som åker- och betesmark.

Fiskarfamiljerna fick av bönderna arrendera mark för odling och bete.

Nybrofältet var därför uppdelat i många små jordlotter. Några gårdar fanns (Tornåkra), de är nu alla borta. Fiskarfamiljernas arrenden betalades med tång som skulle läggas på böndernas åkrar.

1893 beslöt Jacob Lachman att ett sockerbruk skulle byggas. Det skulle förse hans raffinaderi i Ystad med råvara. Från början var det tänkt att sockerbruket skulle anläggas vid Svenstorps mölla, men platsen blev till sist i Köpingebro där järnvägen korsar Nybroån. Sockerbruket såldes senare och 1907 ingick det i Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget (SSA). Sockerbruket var helt elektrifierat 1927. Sockerbruket utvidgades under följande årtionden. Elektroniken och effektivisering präglar verksamheten senare delen av 1900-talet.

Skadorna på Nybroåns växter och djur blev förödande. Ån förvandlades till ett avloppsdike. Fram till 1967 gick allt processvatten från sockerbruket direkt ut i ån. Då byggdes en kulvert som ledde processvattnet direkt ut i havet för att inte belasta ån med förorenat vatten. Kyltorn och vattenreningsverk har sedan tillkommit.

Tillverkningen av socker slutade 2006.

Restaurering av Nybroån har sedan dess fortgått och successivt förbättras vattenkvaliteten. Växter och djur återvänder som tecken på åns tillfrisknande.

I början av **1900-talet** började välbärgade människor i Ystad att

bygga sommarhus vid kusten i Sandskogen. Folk började söka sig till den sandiga kusten för att bada och sola.

Nybrofältet var då övningsfält för K 6 i Ystad. Kronan inköpte 1904 flera gårdar på nuvarande golfbanan och Nybrofältet för att få bättre övningsområden för kavalleriet eftersom det var trångt vid kasernerna i Ystad. Detta område kallades Södra fält sedan husen rivits. Norra fält eller Lilla fält norr om ån ägdes redan av Kronan.

Tribuntallen står fortfarande kvar som ett minne från tiden då kavalleriet övade på fältet. 1926 paraderade kavalleriet förbi den uppbyggda tribunen med höga militärer. Det var ett storslaget skådespel som beskrevs i Ystads Allehanda. Marschkolonnen sträckte sig hela sträckan genom Sandskogen. Extratåg hade satts in från Ystad.

1927 lades K 6 ner i Ystad och därmed var det slut på kavalleriepoken i Ystad.

Nybrofältet betades under sommar- månaderna av en flock nötkreatur som vaktades av "vytepågar", dvs skolpojkar.

forts. nästa sida

Fältet har även använts tillfälligt som flygfält under 1920-1960-talet. Flygplan var på den tiden en sensation och mycket folk kom dit. Man ordnade även uppstigningar med passagerare. Även speedwaybana och fotbollsplan har legat på Norra fältet.

1930 bildades Ystad Golfklubb med bana på Nybrofältet strax norr om bron över väg 9. Efter hand har golfbanan utvidgats.

Kring **2000-talet** införlivades området söder om väg 9 kring Nybroåns mynning i Sandskogens naturreservat och Natura 2000-område.

Området har från att varit öppen betesmark med dess speciella flora och fauna börjat växa igen, vilket hotar den skyddade naturen.

Vid åmynningen ligger f d caféet Strandpaviljongen/"Snurran" som nu är Fiskeföreningens klubbstuga. I och med restaureringen av Nybroåns vattenkvalité har många fiskeentusiaster hittat hit och njuter av naturen och fiskestunder utmed ån.

Norr om golfbanan ligger Nybrofältets öppna sandstäppsliknande yta. Dess ursprungliga historia som betesmark och övningsområde för försvaret ger ett unikt område där många fridlysta och rödlistade växter och djur har en fristad.

Efter en naturvärdesinventering 2021, som visade att området har mycket höga naturvärden, beslöt kommunens politiker 2022 att skydda området och förbereda för att bilda naturreservat där. Området kan komma att ansluta till Lilla Köpinge statliga naturreservat norr därom. Detta restaureras av Länsstyrelsen för att bli som Nybrofältet med dess unika flora och fauna.

Större delen av Nybroån med omnejd blir till största delen en grön korridor för vanliga och ovanliga växter och djur mellan Köpingsbro och åmynningen samtidigt som det ansluter till Sandskogens naturreservat och Natura 2000-området.

Utmed Nybroån finns en vacker vandringsstig från åmynning uppströms till Pansarbron. Förhoppningsvis kommer den att förlängas upp till Köpingsbro genom Lilla Köpinge naturreservat och utmed ån.

Artikeln i sin helhet med fler bilder finns på: ystad.naturskyddsforeningen.se

Viktiga källor

- Tre böcker om Köpingsbro historia
- Byalagets material, bl a pärmar från gamla studiecirkel.
- Vägen till Lund, som nämns i texten.
- Hörsägen
- Internet

Fotot taget av far och son Weimarck 1957 norrut från Nybroåns utlopp. Observera korna på fältet norr om vägen!

Fotot taget på samma ställe 1987 av Bert Rydhagen.

Fotot taget på samma ställe 2022 av Kerstin Svensson.

Kattugglan

Om du någon gång hört en kattuggla sent en decemberkväll vet du hur det känns. Lätet som är högljutt och dovt på samma gång. Som är skräckinjagande och euforiskt samtidigt. Det sägs att ett väderomslag är att vänta. Det sägs att döden väntar. Detta spöklika ljud är obehagligt tills du lärt dig bejaka det. Som en rastlöshet endast fullkomlig närvaro kan råda bot på. Kattugglans läte får oss att stanna upp. Den där sortens skrämsel som får oss att känna oss mer levande.

Om du någon gång sett en kattuggla är det annorlunda. Som en förruttnad stubbe med två avgrundsdjupa hål. Ögon som lyser av fokus och värker av trötthet. Med en blick som är knivskarp men ändå tom. Som att allt redan är uttänkt. Som att den kan se in i framtiden och redan vet allt som varit. Blicken påminner på sätt och vis om lätet. Den intensiva likgiltigheten.

Om du någon gång sett en kattuggla flyga har du haft tur. För den rör sig nästintill ljudlöst, främst nattetid. Med öron och ögon på helspänn lyfter den. Likt kraftfulla årtag bildar virvlar i vattnet pressar de starka vingarna undan luft. Med några enstaka effektiva vingslag tar den sig fram, glider genom luften, för att omärkbart sätta klorna i sin föda. Den är lika mäktig som läskig denna flygande vildkatt.

David Altengård

Ängen

"Det vackraste människan och naturen skapat tillsammans" - Simon Lundin

Ängen är en otroligt artrik naturtyp. Den är hemvist åt en speciell och artrik flora och en mångfald av fjärilar, vilda bin, andra insekter, fåglar, reptiler, groddjur och däggdjur.

Ängen var tidigare en av våra vanligaste naturtyper. Men idag får man söka med ljus och lykta om man vill hitta en äng i Skåne. I det idag industriella jordbrukslandskapet har den ogödslade ängsmarken och i viss mån också betesmarken blivit mycket sällsynt.

Den sammanlagda arealen ängsmark är idag mindre än 1 % av vad som fanns kring år 1900. Det har fått till följd att många av ängens arter idag är starkt hotade eller försvunna. Hade man för hundra år sedan sagt att det skulle bli svårt att hitta blomman kattfot i Skåne idag hade folk förmodligen tappat hakan. Men så ser det ut i dagens landskap där konstgödseln styr.

I det småskaliga äldre jordbrukslandskapet kunde ängen vara bondens juvel och vem som hade

den skönaste ängen i byn det kände alla till. Slåttern och ängsbruket var otroligt viktigt och en central del av det småskaliga bondesamhället. Hela bygden gick till slätter när det var dags framåt juli och slåttern pågick sedan tills man blev färdig, kanske i augusti eller till och med senare. Efteråt avslutade man ofta med ett slättergille. Våra midsommartraditioner ligger nära ängsbruket i forna dagar. Att idag hitta sju blommor och samtidigt hoppa över sju gårdsgårdar är om inte en omöjlighet så åtminstone väldigt svårt i södra Skåne.

Ängsskötsel:

Traditionellt så började ängens år med fagning ("städnings") när vitsippan visade sin "nacke", (slokande knopp) ungefär någon gång i mars eller början på april. Då krattar man bort förna, löv och gammalt gräs som kväver det som vill komma upp. Det är en bra årlig insats när man också kan ana nya ängsplanter som visar sina första blad. Här kan också elden vara ett viktigt

Simons ängar i Bolshög. Foto: David Altengård

verktyg. Det är en metod som kräver stor försiktighet och att gå en kurs i bränning innan är viktigt. Någon gång på tidig vår innan det blivit för "grönt" är det lämpligt att bränna (mars). Alltid mot vinden (måttlig vind) med brandgator och vatten. Viktigt är också att inte bränna hela ytan varje år utan dela in i sektioner och bränna en del ett år och spara en annan bit till nästa. På så vi skonar man fjärilar, insekter och andra arter. När man bränner bort grässvålen blottar man också jorden så att växter kan gro. Samtidigt skapar man också miljöer som vissa vilda bin kan dra nytta av till sitt bobyggande.

På en "välsmående" slåtteryta (åt det magra hållet, inte för näringspåverkad) så är en sen slåtter att rekommendera. Gärna i augusti eller till och med i början på september. På så vi finns det mat åt insekter hela sommaren och även sent på säsongen när landskapets blomresurser är

knappa. Man kan ha i minnet att gräset blir svårare att slå ju längre säsongen lider och därför kan det vara bra att slå någon yta lite tidigare.

Om man har en näringsrik äng (kanske ursprung gräsmatta) så är det bra att slå den 2-3 gånger under de första åren för att få bukt med de näringsrika högväxta gräsen. Har man blomning av någon art som man vill gynna så lämnar man den vid slåtern. På så vis klarar den sig och sprider sig lättare.

Att ha en lie med ett ordentligt orv (skaft) som är anpassat till sin längd och ett bra lieblad är viktigt. Idag kan man gå kurser och lära sig hantverket som bara för två generationer sedan var något som de flesta fortfarande kunde. Vill man skaffa sig en lie så finns det flera återförsäljare av lieorv och blad i både Sverige och övriga norden.

forts. nästa sida

Det finns också motorburna slåtterbalkar som ger ett fint resultat. Professionella liemän och liekvinnor kan också anställas och åstadkomma fina resultat förvånansvärt snabbt. Har man en "gräsmatteäng" i sin trädgård så går det utmärkt att sköta den med en gräsklippare med uppsamlare eller en trimmer med gräsklinga (knivar).

Det absolut viktigaste när det gäller äng är att det slagna materialet måste tas bort. Om man lämnar gräset kvar eller låter det ligga för länge så återför man näring till marken. Har man en blomrik yta så kan man låta det slagna höet torka någon dag så det fröar av sig innan man samlar in höet. Förr släppte man ut djuren på efterbete ett tag efter ängen var slagen. På mindre ytor kan man härma detta med hjälp av en gräsklippare med uppsamlare. Då är det en fördel om knivarna är lite vassare än vanligt.

Variation av slåttertid kan vara bra med något års mellanrum. Insädd av ängsskallra eller höskallra som parasiterar på gräs är ett välbeprövat grepp om man vill etablera äng lite snabbare. Vill man så in ängsfrön eller pluggplantor så är det klokt om man kan utgå från ett lokalt frömaterial. Kanske finns det någon lokal i närheten (dikesren, ängs-

betesmark) där frön kan samlas in. Plantor sätts i september - oktober för bäst resultat. Sår man ut frön kan det vara bra att mylla ner dem lite grand, bra om man hittar en blotta med jord där konkurrensen är mindre.

Om man anlägger en ny äng och inte vill utgå ifrån en befintlig ytan kan man också gräva bort matjordslagret. Sedan anlägger man ängen direkt på den underliggande "alven". Med det tillvägagångssättet når man ett magrare utgångsläge med en gång.

En äng måste inte vara stor utan också en mindre trädgårdsäng kan fylla en väldigt viktig funktion för den biologiska mångfalden. Det är trevligt att klippa eller slå gångar så man inte blir en betraktare bara på håll. Ängen ska upplevas nära, med sitt surrande fladder, sina dofter och vindens dansande genom gräSENS stänglar.

Simon Lundin

Fridlysta och rödlistade växter i Ystads kommun. Komplettering 2022.

Dessa fynd av fridlysta och rödlistade växter i Ystads kommun kompletterar fynd från 2018 fram till detta år. Några är fortfarande kvar för mig att leta upp.

Lungrot eller lungmålla, *Blitum bonus-henricus*, VU, är en gammal medicinal- och kulturväxt, som blivit allt ovanligare. Den kallades "Den gode Henricus". En flerårig målla som har triangulära blad, ca 80 cm hög. Bladen används som spenat och anses hälsobringande. Den har odlats sedan medeltiden, men är nu förvildad och naturaliserad. Kunde den fortfarande finnas kvar nära Kullebodaån på en lokal, som rapporterades 1990? Jodå, i vägkrökens kant inräknades 48 exemplar!

Desmeknopp, *Adoxa moschatellina*, NT, är en liten oansenlig vårbloomma som växer i lövskog tillsammans med hålnunneört, vitsippa m fl. Därför var det mycket förvånande att hitta den i gränsen till Sandskogens naturreservat på Regementsområdet bara

några meter från byggarbetsplats. Den växte tätt på ca 10 kvadratmeter. Hur länge kommer den att kunna trivas där?

Än finns några fridlysta och rödlistade arter kvar att leta upp! Målet är att ha fått se alla ca 110 st!

*Artikeln med färgbilder finns på:
ystad.naturskyddsforeningen.se*

Floraväktare Kerstin Svensson

Smultronställen i Ystads kommun

Lilla Köpinge naturreservat

Efter järnvägsövergången nära idrottsplatsen i Köpingebro leder en liten grusväg rakt in till Lilla Köpinge naturreservat. Skogen avgränsas av byns bebyggelse i öster och Nybroåns slingrande väg mot havet i söder.

Skogen har blandad karaktär. På den lättare sandjorden mestadels tall. I den mellersta delen av naturreservatet öppnar skogen upp sig i en solbelyst större glänta, där timjan, ljung och andra växter skapar färgglada mattor. Den sällsynta växten dvärgserradella förekommer vissa år rikligt i de öppna områdena. Bortsett från granodling syns många självsådda träd i stora delar av skogen. När dessa på sina ställen blandas med fallna träd som lämnats orörda uppstår en genuin känsla av att livet har sin gång. I de sydöstra delarna breder har-ri-set, en ginstliknade ärtväxt, ut sig invasivt och tillsammans med tallar bjuder de på en "vilda västern"-liknande miljö. Det lilla naturreservatet bjuder på många olika biotoper, olika växter och djur. Arbete pågår för att återskapa ursprunglig sandhed med dess flora och fauna.

Spår från sten- och järnåldern har hittats i närheten och man kan läsa mer om natur och kultur på länsstyrelsens hemsida:

Naturreservat Lilla Köpinge

I ett naturreservat gäller speciella regler. Du får inte parkera på området, eller ha husvagn eller husbil uppställd på natten. Ridning är inte tillåten, hundar ska vara kopplade och man får inte samla in ryggradslösa djur eller gräva upp växter. Trädgårdsavfall får inte dumpas och man får inte sätta ut andra växter eller djur.

Området är handikappvänligt men saknar toalett.

Lättast är att parkera på P-platsen nära järnvägsstationen i Köpingebro, varifrån man sedan går söderut längs Lantmannavägen tills man stöter på en liten grusväg längs skogen.

*Författad 2022 av David Altengård,
Raija Lanås och Kerstin Svensson*

Smultronställen i Ystads kommun

Dag Hammarskjölds park

"Dag Hammarskjölds park är ett större natur- och rekreationsområde norr om Ystads stad. Det är ett omväxlande naturområde med lövdungar, ängsmarker och våtmarker. Genom området finns en gång- och cykelstig, några bänkar samt tre grillplatser i anslutning till Karlssons dammar. Området är strövvänligt och delvis backigt. Här finns fina möjligheter till att promenera och springa längs grus- och grässtigar samt att grilla eller ha picknick." (Ystads kommuns hemsida)

Hur komma dit? Från DH:s väg finns infarter för bil till Karlssons dammar via Saltgatan, Folkestorpsvägen, via Ica Kvantumrondellen till Icas parkering eller Källesjövägen och Malmö-Hedeskogarondellen. Bakom Circle K vid Malmövägen finns också undergångar mot stan och DH:s park. Med cykel från stan kan man komma via viadukter till Karlssons dammar, Ica Kvantum, Nya Vattentornen under Malmövägen till Källesjö.

I samband med skapandet av parken anlades dammar, planterades träd och insåddes växter, som hörde hemma i landskapstypen. Ett kort urval av vad man kan träffa på vid olika årstider. På våren är här rikligt med hästhovar och gullvivor; på försommaren kommer brudbröd och

höskallra och prästkragar, ärtväxter och klöver, på sommaren cikorias speciella blå blommor, gulmåran doftar, rödklint, blåklockor; vildmoroten blommor rikligt och dess speciella design på blomställningen kan beundras i alla stadier, från knopp till fröställning.

Blommande växter är ju bristvara i vårt jordbrukslandskap så för insekter som humlor, bin, fjärilar är området viktigt. Blommande träd och buskar som körsbär, krikon, hagtorn, hägg, slån är såväl vackra som nödvändiga matställen för tidiga insekter. Bären kan så småningom mätta hungriga fåglar.

Våtmarkerna är koncentrerade till Källesjöområdet. Karlssons dammar i östra delen är tyvärr dåligt

Smultronställen i Ystads kommun

anpassad för fåglar och dessutom är det fisk i dammen, vilket stör en del fåglar. Det har tyvärr kommit in även i andra dammar (med mänsklig hjälp???) De första åren efter bildningen av vattnen var det ett rikt fågelliv med doppingar, flera arter av änder, vadare. Med igenväxningen har antalet minskat men än har vi kvar vår kommunfågel gråhakedoppingen, smådopping, vattenrall, rörhöna och sothöna. Grågässen har emellertid blivit dominerande.

Området kan även ge en bild av hur vårt landskap såg ut före skiftena. Åkrar upptog en mindre areal och låg i anslutning till de oskiftade byarna. Större delen var allmänningsmark, där byns "herar" förde fåboskapen i vall och där slätter bedrevs i friskare partier. Träddungar stod för ved och virke. Det var också före utdikningarna så våtmarkerna var talrika. Som helhet ett annorlunda landskap.

Bert Rydhagen

*Fler utflyktsmål finns
på vår hemsida:*

ystad@naturskyddsforeningen.se

Vill du engagera dig?

*Ju fler som bidrar med sin tid
och sina goda idéer desto bättre
för verksamheten och den
lokala naturens framtid.
Tveka inte att höra av dig till:*

ystad@naturskyddsforeningen.se

Verksamhetsberättelse 2022

Naturskyddsföreningen i Ystad är lokalförening inom Svenska Naturskyddsföreningen och dess länsförbund Naturskyddsföreningen i Skåne. Naturskyddsföreningen i Ystad har under året samarbetat med Naturskyddsföreningens lokalkretsar i Tomelilla, Skurup, Sjöbo och Simrishamns kommuner.

Representation

Naturskyddsföreningens i Ystad styrelse 2022: Ordförande Kerstin Svensson, vice ordförande Raija Lanås, sekreterare Bengt Celandér, kassörer Christina Carlsson (tom 11/5, -22), Börje Nilsson (fom 12/5, -22), Ledamöter David Altengård, Simon Lundin, Maj Persson. Suppleanter Bert Rydhagen, Christina Rosenberg, Charlotte Fagerström (Charlotte avsåg sig uppdraget kort efter årsmötet pga tidsbrist).

Revisorer: Bingo Olsson och Bo Wahlqvist. Suppleant Ulf Wilhelmsson. En suppleantplats vakant.

Naturskyddsföreningens valberedning har utgjorts av Margareta Nörregård. Två platser vakanta.

Föreningen var inte representerad på Naturskyddsföreningen i Skånes länsstämma.

Årsmöte, styrelsemöten

Naturskyddsföreningens i Ystad årsmöte hölls den 23 mars, 2022.

Styrelsen har haft elva styrelsemöten under 2022 (17/1, 17/2, 16/3, 12/4, 12/5, 14/6, 9/8, 7/9, 12/10, 7/11 och 29/11).

Medlemmar

Naturskyddsföreningen i Ystad hade vid årets utgång c:a 600 medlemmar. Antalet nya medlemmar under året är ca 80 st.

Exkursioner, föreläsningar, m.m.

Under 2022 har NFY genomfört tretton programpunkter (två inställda pga kraftigt regn). Uppslutningen har varit acceptabel med som högst 30 deltagare.

Inför valet 2022 har föreningen genomfört en givande dialogserie med kommunens partier där ett utbyte av synpunkter och idéer ventilerades.

I samarbete med Stadsbiblioteket i Ystad höll Magnus Billqvist föredrag om trollsländor.

I samverkan med Nybrostrands byalag och Lunds Universitet/ Svenska Dagfjärilsövervakningen studerades fjärilsfaunan och dess värdväxter på Nybrofältet.

YstadNatur

Redaktionen för YstadNatur har producerat 2022 års utgåva av tidskriften YstadNatur med tema "Människan – en invasiv art", som har skickats ut till medlemmarna digitalt och publicerats på föreningens hemsida. Ett hundratal tryckta exemplar har distribuerats vid exkursioner och genom Stadsbiblioteket i Ystad. David Altengård

är tidningens redaktör.

Föreningens hemsida och Facebook-sida har besökts flitigt och hållits aktuella av David Altengård.

Under året har styrelsen skickat ut fyra nyhetsbrev digitalt till föreningens medlemmar. Börje Nilsson har varit ansvarig redaktör.

Skrivelser

Styrelsen har antagit Verksamhetsplan för 2022 den 14 maj, 2022.

Ordförande Kerstin Svensson har i skrivelse 9/5, -22 föreslagit åtgärder inom Nybrofältet i syfte att skydda och förbättra den biologiska mångfalden. Skrivelsen har överlämnats till Ystads kommun. Åtgärder har påbörjats i samverkan med Ystads kommun och föreningen.

Föreningen har besvarat Trafikverkets remiss om ny gång- och cykelbro över Tygeå. Ingen erinran framfördes.

Styrelsen har i skrivelse (20230109) till Ystads kommun begärt att få bli remissinstans i ärenden gällande planering och strandskydd.

forts. nästa sida

Sammanträden, konferenser, m.m.

Grannkretsträff anordnades den 9/11 för diskussion om samarbete med våra grannkretsar – 15 personer från samtliga grannkretsar deltog.

Kerstin Svensson har representerat NFY på av Försvarsmakten anordnat ÖMAS-möte angående Kabusa skjutfält. Hon har redovisat natur-skyddsföreningens uppdrag och resultat gällande identifiering och räkning av Kabusakärrets orkidéer.

Övrigt naturvårdsarbete

Föreningen föreslog kommunen 2019 att besluta bilda ett kommunalt naturreservat på Nybrofältet på grund av dess stora naturvärden och kulturella betydelse, och har sedan dess arbetat för detta. Under våren 2022 beslutades att området ska skyddas och att kommunen ska förbereda bildandet av naturreservatet Nybrofältet. En stor framgång i det långsiktiga arbetet att skydda biologisk mångfald.

Kerstin Svensson är floraväktare och har deltagit i inventering och möten om bevakning och skydd för vår flora.

NFY samarbetar med Sydöstra Skånes fågelklubb och Studieförbundet.

Medlemmar i styrelsen har skrivit texter om värdefulla naturområden att läggas in på Skånes Naturskyddsförenings hemsida – Kerstin Svensson om Kabusafältet, Bert Rydhagen om Öja mosse. Arbetet fortsätter.

Tack!

Styrelsen i NFY vill tacka alla som under året bidragit till arbetet för en god miljö i vår kommun.

Vi har ett högt och ökande antal medlemmar, vilket förpliktigar och sporrar i det fortsatta arbetet. Vi har haft en acceptabel uppslutning på våra exkursioner.

Vi tackar för de bidrag som gör det möjligt att ge ut YstadNatur.

Vi vill rikta ett tack till de många som stöder oss direkt och indirekt och som gjort det möjligt att genomföra vår verksamhet. Styrelsen ser fram emot fortsatt intresse under kommande år.

För styrelsen i Naturskyddsföreningen i Ystad. Kerstin Svensson, ordförande

Kallelse till kretsstämma

Medlemmarna i Naturskyddsföreningen i Ystad kallas till ordinarie kretsstämma (årsmöte) onsdagen den **22 mars** kl. 19.00 i Studiefrämjandets lokal i Ystad.

Dagordning

1. Val av ordförande för stämman.
2. Val av sekreterare för stämman.
3. Val av två protokollsjusterare att jämte ordföranden justera protokollet.
4. Fråga om stämmans stadgeenliga utlysande.
5. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse.
6. Revisorernas berättelse.
7. Fastställande av resultat- och balansräkningar.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för föregående års förvaltning.
9. Beslut om antalet styrelsemedlemmar och suppleanter och mandatperioder för dessa.
10. Val av ordförande för kretsen, tillika styrelsen.
11. Val av övriga styrelseledamöter och suppleanter.
12. Ev. fyllnadsval.
13. Val av två revisorer och två revisorssuppleanter.
14. Val av tre ledamöter i valberedningen.
15. Ärenden som väckts genom motion.
17. Övriga frågor. Förslag från stämman för diskussion, ej beslut. Information från styrelsen.
18. Stämmans avslutande

Naturskyddsföreningen Ystad

*Välkomna till Nybrofältets dag
söndagen den 18 juni*

*Fältets fjärilar och blommor visar upp sin prakt! Biolog Harriet Arnberg,
Lunds Universitet, berättar om fjärilarna och Kerstin Svensson om deras värdväxter.
Ta med lupp, kikare och fikakorg. Samåkning från Ystads Stadsbibliotek kl 09.30.
Nybrofältet (Nybrofältsvägen) kl 10.00. Kontakt: Kerstin Svensson 070 869 11 11*

Hemsida ystad.naturskyddsforeningen.se

E-post ystad@naturskyddsforeningen.se

